

8302

თვანენ თუბანონ



სტატისტიკური
კონტროლის
ოფისი

контрольный
отдел

ბ ი ქ მ რ

(ბ 3 მ 3 ე ს 8)



ოვანეს თუმანიანი

891-212
ეროვნული
ბიბლიოთეკა
ცენტრალური
თბილისი

გ ი ქ ო რ

(ავთვისტო)

ედიტორები: ი. ამუნაძე, ბ. ჯანაშია



AB 302

ՕՎԱՆԵՍ ԿՄԱՆՅԱՆ



ԳԻԿՕՐ

(ՊՈՎԵՍՏԻ)

Սերժան: Ի. ԱԶԻՆԲԱ, Բ. ԺՅԱՆԱՏԻՅԱ



ՏՄՄՄԻ – ԱԲԾՏԻԶԺԱՏ – 1939



გიქორ.

I.

ანხავკ ჰამბო იქუაცი აქოგ აუუჰია ეილან.

ჰამბო, ჟიავა შოკქუსა ზხეწუებ იჭკუნ გიქორ აქა-
ლაქე ახე იგარა იაქუიკვიტ, ჯარა ნაპყაზარაკ წანე,
აუავრა ილწუბ ჰია ჰასაბს იყაწანე.

გიქორ იან, ლხაწა იმანე დგუნქაქა, უს ლჰონ:

— აკე უხუცხტ უაჟიგ! ასაბი თშოქა უი ამცა ახეთა-
გეეშოა დთაირბააროტუბ იითახეუ!

ჰამბო იზქუიკვზ დახეფამეზტ. შეეგ ბზიახუე აზე, ახა
იმეჟოდარაზ შეეგეკ აზე აფშემაციეი აგულაციეი გიქორ
აქეთა აჰიააქუნქა დნასკაგანე, დგუდკლა-ხედეკლა, დნე-
ჰია-ნეფხანე აქალაქე ამოყა ამვა დექურწეიტ.

გიქორ იაჰიშა ხუქე ზანი აწიგუარა დაქუნ, ამალა
იაშა, გალო იან დახეგლეგულკლაზ დქერქერუან:

— გიქორ! უაბაციო გიქორ, უაბაციო? ჰია.

გიქორ ილახე ეიქუშშე ამვა დნანელტ, ახა ილაქუა
კვდბალა ავნეკა იფშოუან.

აკრაამთა აქეთა ახანე, ათახცია ახეილაგელაზ დრე-
ლიბაიუან გიქორ იან, ლეფრაჰია აქოაციალა ლელაღერ-
ძქუა რეკქაო დახეგელაზ.



გიქორ ზნე-ზენლა იაბ დნაიაფესლარგენ, ზენგაჲს^{საქმის} დნაიაფესლარგენ^{საქმის} თაგვლა დნეიუან, იარა უს დაჩაზნგჳ აყარა დნენდაფ^{საქმის} შოიტ; ითახენ დაჩაზნგჳ იბარ, ახა იქეთა ახუტუა ირწიახხადან.

ფეტჳ ანწჳ გიქორ ინგყუაშია იავრიეუა დალაგაეიტ.

— აჰე აბაიფესჳ გიქორ, უაილასგ, უშაქუა იწაგჳ იაიუ-რლულუარ, ირლასნგ აქალაქჳ აქოჳ ჰყალოიტ ჰია ჰამბო იტყუნ იგუ ირლულუნ.

იარახ, იეჳა იხშენ აჩეი აშიი, ითათენგჳიგაზჳ თათენ ჯამა ხუტჳკვი ზთახ ახურჯენ.

ახულუაზჳ, აყაწიარა იანხგწუაზ აამთაზჳ, აფსთჳიაქუა ანაიიმჳა გიქორ ილაფუშ ნაქუშიეიტ იქეთა.

— დად, დად, აბან ჰარა ჰქუაცე! — უთაითიტ გიქორ, ინაცია ნარხანგ, ახა აფიჳან ადგაგლ იხმალარსგზ აყნგ ქუაცე ჰია ეგაღუმომგზტ.

უს ახულარაგგჳ რგხაძეიტ, ქეთაკგგჳ იახაიგუახან არაყა სასრა ჰია ჯარა, ირდერუაზ აძე იქოჳ ინგმჳა-ზგწტ.

აცეარდალუ აქოჳ სამოვიარ ჳაჳჳ აშოშოჳჳია აშორა იაქოჳენ. ძლამგგჳ აჩიი არხთიარა დაქოჳენ: აწაცაქუა ძიძი-ნგ აჩიი რთალთიონ. აფშიმა ფჳიგს წკჳ ყაფშ ფშოძაჳ ლშიენ. გიქორ, არი აწკჳ დაარაძა იგუ იახუან გუანგლა იძბეიტ: აფარა შოაასოულაჳჳ ეიფშოწიყჳა, აბრი ეიფშო აწკჳ აახუანგ საჳიში ზანი ილზესთიუეიტ ჰია.

უახხა იანაღჳა აშოთახ სასგგჳ, აფშიგმგგჳ აცეარ-დალუ ინგქუიეიტ, ნას რთათენჳიგაქუა ამცა ნადდგრკენ აცეაფიარა იალაგაეიტ.

ზნგ გიქორ იაფხაყა დშოგყალაშია იალაცეაიონ, ნას აიბაშრეი ახუჳახუთრეი რთეშშიაქუა შთგრხტ. გიქორ დკარახა დგრზგდგრჳუა დგშოტიაზ დამხაციეიტ.

ადგრჳაჩანგ, ირულაჳჳ აქალაქჳ აყენძა ინაძინ, ირდ-რუაზ ჩოგხაჩა თაჳმადჳჳ იქოჳ ფხაიარა იანქოჳასტ.

აშეგემთან აბი ფეი აბაზარახჳ ილბააიტ.



— ჰაი, ჰაი! უს შოფოტაოი უხაწკე! სარა დსუკუნე დღაგრა იშოფა ხალშოო? დღაგრაოუ, იხუდაცხა (მტკუარ*) აძგ დალასგრშაბ.

— იაბაბა, ნის, ინაფხე ცეგამხარ, იარა იზეილახაბ.

— სარაგე უი აკუგუშოუბ სზესოთოუ, ჯარა აკე დეიფშახანგ, ხეირ ზწოუ ხშარახარ ჰია: იარპოო ათაე იპოო დყალარც აკეგე იზეილგმცო დნგმხარცე, დასუ ირე-ქუნავო აპიაშა დაქუშეირატე დყალარც.

სარა სეკუნ, სარა დსეიფშახანგ, იფსე თანაწგ დგუაყწაყუა დყალარ აუსთახეხეუ. ზენძაე ეილგმცაგე იაკუმ სესაბი, აქეთა შოკოლაქე ნბანქეაგე იწონ, ფეთ-ჩეთ-ქეაე ეილიკაიუეიტ... ამალა სუპოიიტ ხლათშეგდა დნუმგტრააცე... იშოუბო ეიფშე მაკანა დგადოუბ, დგფშოქოუბ...

ახუჭახუთვე გიქორ იაბ იგუ ირლულეეიტ, ნაპე შოიგოიმეშეგე აგურა იირგუეიტ, დანცაშეაგე ითააცია უს რეიპეეიტ:

— აბართ აჩაი დშეგრეიშ.

III.

აბი ფეი ახუჭახუთვე არტიომ იმანურთაქე იტიან.

— დად, სეკუნ, გიქორ, უარა იუდგრბ შთა ხეგმძლ ზლასუმგრაშა! იულწუა აბაბა. უმაშან, იუკუა უგუ აქუტე იყაწა.

— ანცია, უარა სგრმინშაილა!— იპიან ჰამბო დგნცეგწაყუნდყუნდენ, ითათენ ჯამილა** ითათენგეეგა ნეიწეიწეიტ. გიქორ დახატეაზ უამაშა იბანგ დგნკდფშეგლი-ააკდფშეგლონ.

— საბ, არა აუაჯაყ ზამამხეი?

*) მტკუარ—კერა აძგვას.

***) ათათენ ჯამა—ათათენ რაბე.



— დად, სგუკუნ, ართ ამცა ზთარწო აფეჩკოუბ. სტეფანეშვილი
გინე-ბერიძე
უაიწი, ოუსგრბაბ...

— აჩაპყართაგგ რგმამიმი?

— იზაკუჩაპყართოზეი, იამბატი ი ჩაპყართოუ! არი ქალიქაქუბ, დად, არაყა ანხაცია აუნხახუა, აჩა პყო, ირგუქმო?

— ნას აჩა ამანტიაირგოი?

— იაარხუოიტი, დად! ფარალა იაარხუოიტი ახშო, ახუ-შოა, ამქოგ; აძე ზაკუნხეი, ახა იარა უბრიწიყაგგ აფარა ახთნგრწოიტი.

— იიაშოანუ!

— ნას უგუ იშოფიანაგოზ! [არი, დად სგუკუნ, ქართ აქუბ! უარა უეილყა-ეილლუკიბა უყაზაიტი, ართ რეიფშო გგა უბაბ!

— საბ, აუხუამა! აუხუამაგგ რგმოუმა ართ?

— ირგმამქუა! ართგგ ჰარა ჰაიტიშ იქაგრსიანციამი! იუდგრუაზაიტი, ნაფხეციგმარაქ წუგარ შოჯყამლო! უარა უალაფგრშოარკე, იზდგრუადა ცასჰია ფარაქ უზკადგრ-შეგრ—უალამკვსენ, იშოთხგრგგ, უეიზგგ-უეიზგგ აფშო-მა ფბიგს, მა აფშომა ირზნაგანგ იზბეიტი ჰია რაბი, მიმ-ზარ...

— არაყა აპრისტავციგგ გყოუმა?

— ნას, უგუ იშოფიანაგოზ! იანამთამ ანხა-არახა უნკედჰალო უმნგუქალან; ჯარა ფარა ფეთე უმფგხა-შოარ, ხედა ინუმხენ, ზაყა ჰლარუ უხოუმგრშოთროუბ. უბგ ხაჩალა, ახათა ულამლაიტი! ჰარა ჰყენტი აძეგრ დუმო-ზარ, უეიზგგ-უეიზგგ შიყუქ ნაიციწა, იპაზნიეგარატიგ...

აბისალა ჰამბო იჭკუნ დიამბონ, ზნგ-ზენლაგგ იქოგ-წაკვზ ითათგნეგა ალვა ნაეიქუან, იფაწაგგ აიფხაგშ-შააუა. გიქორ ილა თააუა დტიან.

— ჰბატიგსჰია იფრთალაშოტი ასტოლ იქუხაზ ციენხა-მენხაქუაქ, ხუაშოა-მაშოაქუაქ, ფეჩხა-მეჩხაქუაქ. უსგგ ანგყალაშოა ყალაბ, დარა აკრგჰანგ, უარა ეგაუნგრგგ-



ვერ! იშთფაიური ნას, ამაწუვე იქაწახუ უსოუქ, იწუღუა
 ყოუ, იუჩპაროუპ. ამშოქუა ეიცუალაპ, იხულალაპ, იწუღუა
 ლაპ, იარა უბეს ამითაგაგ კაპ... ჰია გიქორ იაბტარა
 დაქჷნ ჰამბო. გიქორ იაბ იაბა იხე ხეარშუნე დთახუ-
 ხუა იხაიბა დეკიან.

IV.

ახუჰახუთვე არტიომი იფჰიესი ეიქვეხო ეიდტიალან.
 აფჰიეს ლგუ ინაძომგზტ ამაწუვე უი აყარა იფეშიამეზ,
 ეილკამეზ ქეთა-ქეუნე დახაგყაზ; ლხაწახ დგურდამაწია
 დეკიან, ხუშოქუეს ნაყაა ქაგრადა-შეგრადა ამაწუვე და-
 ხიოუზ.

— დაშეკლაპ, ნაძაძაგაგ ას დაუყალახშოა! ჰია იფ-
 ჰიეს აგურა ლხაირწონ.

— დაშეკლაპ, ნან, უს ბაშოა ბგუ ბჩოზბერგოზეი
 ჰია ლგუ ყალწონ ლანხუა ათაკუაჰეგაგ.

ახა ნატო დეიქუტიომგზტ, ლგლადრძ ხაყუყუალა
 იკონ, ლხე ლფესე ლშიიუნ...

V.

გიქორ შთა ამაწურა დალოუპ.

ახუჰახუთვე არტიომ იმაწურთაქჷ დტიოუპ.

აფშიმა იხელფეაფი იხარშშე, უი იმაგუეიქუა იმაწანე,
 ბლუზ იაწიაქ იშიწანე,—შთა, აფიაკალა, იშაპე აყენტი
 იხე აყენმა იჩოეითაქენ დეკოუპ.

გიქორ დტიოუპ ამაწურთაქჷ, დხუცუეიტი.

დხუცუეიტი, აქეთა სალწნე აბრაბა საანკიანი, შთა
 ისეფესეხუოიზი, იშოფაზური ჰია?

იარა უს აფშიმა ფჰიეს ნატო დაიიუეიტი.

გიქორ უა დტიოუპ.

აფშიმა ფჰიეს აკე ნალჰიეიტი.

— უარა უოუპ იზასჰიო, უარა ამშიამეს!



გიქორ იცოა დაათმევეიტ, იფხმგე აიქუნა...
 დლაზწიარ ითახხვეიტ, ახა იზემგულიტ...
 დააიკრაშიან ამაწურთა დგნდოვლევიტ.

— არი ამგურღაახუ, არი ავაძა, არი ანგშიახუ! იზა-
 კუტი რეკპაროუბეი სზექქეშიახ! უარა უთაცაიეიოიტ,
 იარა დახტოოუგე დწესუამ, ყვტ ბეგეგე ირგომ.

— უაქეშთა სწეზუაფწიარა აამთა აიიტ,—ჰია იგუ იაა-
 ნავეიტ გიქორ,—ას ლასსე, ას ცეგაალა, ზეგა რწეზუა
 ფწიარანგ იყაზმა ანაჯალბეიტ? უაქეშთა ისეფსეზოუბეი?
 მა საბ დსემანდაზ არა?..

გიქორ ართ ახუცრაქუა დრგლანაწე, ამაწურთა
 დყუნდ-ყუნდუა არტიომ იან დაავნალტ.

— ნას, უზემგეღალღოზეი უარა, აფშიმა დანგვნალო,—
 ლპიან დიბეონ ათაკუაქეი.—აკაზე იანუაზწააუა, ათაკ
 უპიაროუპ შთა.

ათაკუაქეი გიქორ იღგრწონ ასამოვარ შოგქურგელა-
 ტიგუ, აშაწატიქუა შორეკქეატიოუ, აჩანახეი, აწიცი
 ეგაგრთეგე უპია შოგძიძიატიოუ.

უი ათაკუაქეი ჰალალ ლდა ეგაგრთ ზეგე დღგრგუა-
 ყუან...

ადქეძან აქო დანნილაკე აქუნცია ხუქქუა ჩჩარხუს
 დღრკუან არი ახუაშა, ძიუაუა ჰია იშთან. ზნე იფენწა
 იამწასლარგენ, ზნე იზე იქუსლარგენ, ზენგეგე იზელთა იზა-
 დღრშშლარგენ, ილაქუა ხნავარატიე.

ურთ ზეგეგე იზე იქუიკრგენ, იჩალარგენ, ამლა დამგრ-
 ვუაყუა დეკახარ. აკრემქარა დაარაძა დარგუამწუან.

ზაყა იბზიბი აქეთაქო, იარა ივენე! ამლა დანაკ-
 ლაკე, გიქორ აშეგნდეყურა იათიგონ აჩა, ახუართა—
 აშე, იარა უაწიყა აკრიძონ, ნას დგვენ დცონ ამხახგე
 უსური, ჩა დუეგეგე აიივეწრეიყუან; უაყა ჯარა წლაქ
 ამწა, ძეხაკე აიიგუარა დლატიანე, იხაანე აკრიძონ.

უაქეი დახდეყო დაჩა წასქუაქ რზაფენ:—ეგა ამლა
 უაყუა უყაზარგეგე, შებგონენდა იუჩარ აკუნ, იარა უს-



ყანგაგ, ზეგაგ აკრეჭანგ იანალგალაკა აშთახა აქუნიკანსული
 ქორ იკრეჭარა აამთა ანაათუაზ. არი შებეონტაქსიკანსული
 ჭარა აამთა ასაათ ინგმწიადო, გიქორ იესგ ეილანარხუნონ.

რაფხადაი იიულაკა იჩაპუნ, ნას ისტარა აკე აბასოლ-
 რიშ ჰია დგნკდფშოგლა-ააკდფშოგლო დალაგვიტ.

შებეონგნდა იმფეხაშიალაკა,—აჩა ხუაშოაქუა, ივანგ
 იყაზ; აბავ ცეგნაქუა, იხგყაყაანგ იყაქუაზ,—ზეგაგ დრგ-
 მწასუნ. ნას ადულაფქუა დგრთათშოუა დალაგვიტ,
 აწეხუტთან აფსკეფგარა უბასყაკ დაშეკვტ, იხგვი-ქოგ-
 ჭინგ იყოლ აქუაცგაგ, აქუაბქუა ირთგზნგ იჭო დალა-
 გვიტ.

ახა დაქურკვრ? უსყან იშოფა? ჰიარა ათახეუჰა, უსყან
 იუსქუა ცეგაბხოიტ! ჰიარას იათახეუზეი, დაქურკვიტიტ...
 ნას იშოფეიური? დგბნალარგმა? დგბნალარგაგ დაბაკოი?
 ბნალაშასგაგ ეითოზი? იქეთახა ამგაგაგ აუიღგრხოუა, მა
 აძი დიდგრხოუნდაზ! იაბ... იაბ რგკჰა... ზაყა დიაბეო-
 ზი, ზაყა იგუ ყაიწოზი: „ამშოქუა ეიცკალაბ, დად, იხუ-
 ლალაბ, იშოალაბ, იარა უბგს აამთაგაგ ცაპ“... იაბ იაყა-
 ქუა, გიქორ აბერკვიგაგ, იაჰაუაშია იგუ გყან: „ამშოქუა
 ეიცკალაბ, დად, იხულალაბ, იშოალაბ, იარა უბგს აამთა-
 გაგ ცაპ“...

VI.

აში აქოგ აძიგ აწიწია დასტ.

გიქორ იარჰახან, აში ააირტანდა, ზაინაწ ეილიკა-
 ლარაცგ, იაიზ დგზუსთოუი, დგზზაიიზი.

ეი, შიგზუსთქუადა, შიარა?—რგქუჭოთიტიტ გიქორ,
 ხგხა ასოჭ აქოგნტი.

ასასცია ვაიწიფშოიტ. აჰასაქუაგაგ ვეიბარჩჩეიტ,
 ახაწა ილანარფშოგვა აარჩოენგ დიაზწაიტიტ:

— აფშიმა ფჰიგს ავნგ დგყამი?

— ნას იშითახეუზეი?—დწაიტიტ გიქორ.



— უარა იუაზწააუეიტ, აფშიმა ფჷეგს ავნგ დგუაიბუ? — დგუაიბუ ასას.

— შიარა უსგს შიზგშთოუზი?

უს აფშიმა ფჷეგს ილაჰან, დაიბტ:

— ააიბტ, ანცია უიშიიბაიბტ! აბგრეფეწყაა ულბაანგ, აში რზაარტგ, — ლჷან დგუაანგ აღარა დალაგუეიტ აფშიმა ფჷეგს, ლმაწუგვ ეილგზგა იზგ, ლხაწაგვგ ღნეიშთალწეიტ.

ასასციაგვგ აავნალტ. აფშიმა ფჷეგს ლგუ იათახგმკუა დგჩო დნარფგლტ.

— უაა ბზიალა შიბაბეიტ! იწუა-ზეი შიჷამბეიფთეი... ჰზგ შიხაშიგრშთგზეი?

— დაბაკეწუშეფშეაბი არი აბზამგყუ? — დლაზწააიბტ ასასცია რუაძიგ, გიქორ ლალა დეიმდო; ეგაგროთგვგ აჩჩარა იაკჷგნ.

— უსყაკ შიგუ დახუზარ, დშეგსთარ სგლშოიბტ! ჰია აფშიმა ფჷეგს დნარახუმარგნ, ეიბარჩჩო ასასაბირთა აუა-დახა ინგვნალტ.

გიქორ ნატო ჯარა დღგშთიბტ.

აფსშია ანაბიბგრჷბია აშთახა ციაფიახურთას გიქორ დეითაყარწეიტ.

ო, ო, იძბახუ საშიგმჷბიან! სშა სგლიციციბახეიტ არი აქტა კკუნ! ჰია დაშოშოუან ნატო ასასცია რკჷგ. — ჰაი უი იმშალა ისგზგახაოუ ეიდგრუანდაზ! დოუსგშთგრ სთახგუბ, აბა არტიომ იუამ, იშიგმდგრუეი სარა სხაწა იუაზშაქუა: დრგკაბუბ, ქტთა კკუნოუბ, იზუურგზეი, იჩახუ იციბარძრგმ, იზჷარ დჩუეიხაბ! ჰია. აბა იანბანძა... სარა უსგვგ ისგხაშოა სგხიბტ...

— ჰაი, ჰაი, ჰაი! იშოგბეგჷბიარა! ართ ამაწუცია ჰარა ჰზგ ნასგფდაროუბ, — რჷბიან აჷსაქუა ზეგვგ ინეიქუდგრღგზგნ, ეგაგროთ ამაწუცია ზეგვგ რგძბახუ უჷბია, აფიბბე ქვგკქუეი, ნას აჷსა რგყაზშალა, ეგაზლაძიმგზ აფიბბექუა ირგლაციფიო ინალავუეიტ.



უბრი აამთაზ დგფხდაშახა დააკლყვიტ გიქორქონსული
 — აქუაეი, აშეგრქუა ააზგფიტი!..

— იბზიოუბ! — ლჰიან დააყუნდ-ყუნდიტ ეიკრაშიანგ
 იყაზ აფშიმა ფჰიგს, ასასცია აყერ-ყერჰია ივეიბარჩჩეიტ.

— აქუაეი, აცა აზენ, ახუ ციგაოუბ, იათახემ იპიეიტ
 აფშიმა... ნაციწეიტ გიქორ.

აჰასაქუა ჯოუკვ აფერ-სერ დერგან, აჩჩარა ნერკვ-
 ლარკვ, რჩაერაქუა ნარკუარკტ, ეგაერთ იამიდგრშოშოა-
 რაკვ უს რჰიეიტ: — იიაშანგ, აცა დაარა ახუ ციგაოუბ,
 უი უაეიგ იაახუო დგეიბახოუმა. — ნას უეიზგაგ-უეიზგაგ
 შიერკ ჰჰანდაზჰია ჰჰიააზტ აშეგრ ზათახეზი ჯოუშთ, — რჰი-
 ეიტ აფჰიგს ლახა.

აფხაშარა იაქუშიაზ აფშიმა ფჰიგს იზლაღერფშოდაშოა
 დამთალტ:

— ანცია იღერბ არი აგადა იარჰიაზი, იარა იშოეი-
 ლიკააზი.

— ბერა-ბერწია სეწაბგააიტ ამც სჰიოზარ, აქუაეი, —
 იჰიან დქუეიტ გიქორ.

VII.

აფშიმა ფჰიგს, ასასცია ნასკაგანგ დააგეენ, ასტოლ
 აიღერგარა დალაგფეიტ, ლგუ ფეიო, ლფსგ ფეიო, ლგბ-
 ეგ რლულუანგ ლგმაკარა ლზ დაციატეო. უი, გიქორ იზგ
 აღარა დაკუნ, იიუზ, იიმაზ ზეგაგ ეიქუფხაძო; ლზგ
 ლშიიუნ, ლფსგ ლშიიუნ, გიქორ იეიფშო აბზამყუ
 ავნგ დგუნაზგალაზ ლხაწაგაგ დნალაკნგ.

— ბემგუან, ნან, ზეგაგ რთეფ იქულაბ! არი მაკაანა
 დგაძოუბ, — ლჰიან აქარა დაკუნ ლანხუა ათაქუაეი.

— აციაეიარა აამთა ბოუხტ უაეიგ: დგაძოუბ ბჰიეიტ,
 დგაძაზარ შიეგლანგ შიარა იყაშიწია უი იუს, შიარა ტეგს
 სშიეგოუმა სარა! — ლჰიან ათაცა ლბეგ ააღერლულუან, ლხა-
 წა დაანდა დაღაუნ, დშიიუნ.



ლხაწა არტიომ დშოაიიუაზ ანლაპა, ცასპია ლბეგ ქართული
ლიტერატურა
 ირლულუნგ, ასაანქუა, აწიკაქუა კდგლყაო დალაგჳიტ.

— იუასგმჳიეი, უიწაყაანგ ნაყ დდოღლცაპია: იყაიწა-
 შოა სარა სხალა იყასწოიტ, იწიეიუ აქჳრანჯ იუთაშოა
 აფარა უეიგდოზარ... ქჳრანჯგდა სგყაზარ ეიპა ეიღაუბ,
 ესგმშოა სგუ საგოზარ აწკეს... უსალოუ, მამზარ სზგ-
 ხურყაოზი?..

— იყალაზი?—იპიან დწააიტ ათუჯარ, დშოაიიუაზ აუა-
 და აგუთანგ დაათგვლანგ.

— უი აკ აკუნ ისგვგზ! ზეგგე იშორაპიუაზ სზგ ახგზ-
 გარა სზგმდგრუა სირფხაშეიტ იახა!—აფჳეს ლხაწა
 დღეიგუღლან იალპაო დალაგჳეიტ აცა იახყაზ.

— იიაშოანუ!—იპიან დხუააიტ არტიომ.

— ოხ-ოხ-ოხ... დააქუფსგჩჳაიტ ათაკუაეი გუბგლკვ.
 არტიომ გიქორ დააიფხეიტ.

გიქორ დააენალტ, იარა იშაპე იაციღუხ, ატიემ მაგუ
 დუქუა იშაზ შთარპიაზო.

— უაასკაა არახა!—იპიან დიქუხუააიტ ახუჳახუთგვ.

გიქორ დშოან, დახგვლაზ დზეითამწიტ.

— უაასკაა ჰია უასგმჳიეი!

გიქორ იწაიიწიზიშია იუნ, ახა დახგვლაზ დგნხეიტ.

— უნაპე იანგსწაზ ზაკუზი უარა აგმგე! აა?სარა იშოფა-
 უასპიაზ? სარა იუასგმჳიეი საფია, აფშემა ფჳიეს ლქოგ
 ისგზნაგ ჰია? უარა ასასცია იშორაპიუაზ უპატეიტ აცა
 ახუ ციგაოუბ ჰია, აა?

— სარა... სარა... აქუეიეი ლოუბ...—იპიან იხგ აბგღრა
 დნალაგჳეიტ გიქორ, ახა ჳაჳეიკგგე აპიაზა იამრაძაკუა
 აქოავ ააიქოირგჳეიტ! ილა ამციბზ ჳგწედდიტ, დგშთუუა
 დგშოლეიუაზ ხგლა ათამცი დანყაან, დეიზყაა აღურა
 დღკქუჳაიტ. დახგაკეგზგგე არტიომ დიღრაგვლანგ შაპე-
 ლა იშხუა დაირგონ.

— ნას, აცა ახუ ციგაოუბ აკუუ, აა! აცა ახუ ციგა-
 ოუბ აკუუ!



ახა, თაკუაეი გიქორ დანიდგვლა, ახუჭუაგუჯე, რქვესუაჲ
 ბარძიშია, ათუჯარ გიქორ დნიეხგწნე დნასფფუაჲ მხოყსჲჲჲ
 აკრაამთა ილაქუა თგრლმალაჲ, აშიარა დაქვუნ:

— ნას, აცა ახუ ცეგაოჲ, უშიამი? აა?

— უაჲუა, დი, დი! შია დღეზუა გიქორ, აკუაქა აქვ
 დგკჲაჲჲჲჲ, იგუ თყმანე დგუნქჲუა დტოან:

VIII.

გიქორ ავნე ამაწურაზე დგშოხუართამებ ანეიღერკაჲ,
 აღიქმანახჲ დიარგუეიტ.

აღიქმან აქვ უი აბა ირჩოჲან, აღიქმან იფსსონ,
 ახუჭაჲცია იარხუოზ აბა, რგუნეჲჲჲჲ ირზიგონ, ამალა
 დნთაიციუ აღიქმან აში დგლაგვლანე, ახუჭაჲცია შიიიი
 შია აღიქმან იგნიფხმალალარ აქუნ.

აბარ, გიქორ აღიქმანახჲ რხუ იმანე დციოიტ. იფშოთიე
 იხეგვა, დფსადახა, აქუაბეშოქუა კნე აცა დგქუსნე
 დნიეიფეიტ, აფშიმა იმაგუეი დქუა დგროთადლო. მტკუარ
 აძე ახაჲ ჩადარა ათძამეც იადსგლოიტ. აძე კვდსგლანე
 იახეილაშოჲა ციქურფაჲ, ეგი აციქურფა აათარგეენე,
 აძე ხუაჩონე, აშოშოჲ ახგა, ეხოიტ ეგი ათძახე.

აძე ახექუ იახაიგუაშია, ვგჯა ზთუბაჲუა შოხუა
 იაწიჲ იზაზო იხეჲ. რუაძეჲ აკათა დახოიტ, ეგი დახ-
 თაგლოჲ აეივა კნე აშოხუა დახელაფშოჲ.

უეიზგაგ-უეიზგაგ იკაუეიტ შია იგუ იანაგანე აკათა
 იახოზ დიხუაფშოჲან, ილა იხმერფაჲჲ.

აკათა აათიგუეიტ, ახა ითაციენ.

— ნას უაეიე სარა სენასფ ახმალა აკათა თე-
 ეაიიტ!

ითარგეტ, ახა იარა ინასფ ალაგაგ აკათა ეგაიანამ-
 გუეიტ.

— ნას უს აკუზარ, უაეიე სარა საჲშია, ზანი ღენა-
 სფ ალა.



აკათა დგრვეგვებ ითაცინგ იაათვრგვეიტ.

— ნას უაჟივ სარა საშა გალო იხაძალა.

ახი ვალოგვგ ინასგფ იამვეიტ.

— ნას არი...

აბრი ამითაზე აქარუსა აში აქუნტი ბქქუაკ ვავეიტ:
ჯამკ აშია ჰიო ამამენ ირხუმარუნ. არი აღანარდშორა,
აჟილარ აზკლიბაჰია ინეიუნ, იარაზნაკ აჯამ ივარგევენგ
აძივრკ ეიზეიტ. გიქორ აჟილარ აიიმვრტტაანგ, ამამენ
ახუმარშაქუა აიიგუა ცქაა იზბაპ აიიგუახუნ, ახა ბაშა:
ევგ-იზმვრჩავეიტ. აწებუტაანგ, იიულაკა, იშაპ-ფენწაქუა
დრგქუგვლანგ, იხუდა ვეიწიხენ ეიკუშხანგ იახავგლან რგ-
ვუთა დნალაფშორ ითახენ.

— უზშოთოუნი უარა აქუნ? უახაკო უცა სგმჰიეი!

— იძიან დგზუსთოუ ზდგრხუადა, კინტოკ დნეიტქუცყაან,
იხგვგ დნგქუსტ.

გიქორ უაჟირაანდა იგუიბაშოთნგ დშოგყახ, დგზზგრ-
შოგზ აიიგულაშთან, დგორგსნგ იქუნეიხვეიტ.

ახულფაზე გიქორ დეიჯგფდა ამაწურთაქვგ დტთან.
ილაღრძქუა მაკაანა იმბაკვზტ. არტიომ ნაპვლა დახიქვა-
სგზ იძიმვაქუა ეიკრალანგ იბგლუნ. აფშიმა ფჰავს
ლბგეცეგვა მაკაანა ეიქუმტიაცყუა, დშიიუნ.

არტიომ იპრიკაშჩიკ ვასო ამაწურთა დაავნალტ; ვასო
გიქორ დწიგუა დანბი, იზააიქურფსნგ, იზორზაჟინგ
დიხწააიტ:

— ეი, უარა, აჩადა, აკლუბაქვგ უნვრკვლანმა, მა
ავუბერნატორ იაარცყაკშია დუფხაზმა?

გიქორ იხუდა იწავგ ილეიქუაჩიიტ.

— იუმაჰაჟეი? ათაკ სოუმჰიოი!

გიქორ ჭოთიუამგზტ.

— უაბაკაჟგზ, იანამითაზ აქატი ზააუმვაზი? ამლა საკნგ
სგფსგრ, უსყან იშოფა...

აბას ჰიო ვასო, გიქორ დნეიდგვლანგ, იაფხაა იზგ-
ვეიწიხენ იშოილშოზ იხგ დგქუსიტ. ათძამც იზუნგვდ-



— სან, სან ბზიახუ, სან! ზაა ბცია ილაშინახადაჩაარენი
 აქალაქე აქოვ სარა სეფსთაზარა შოვკოვებახაშოაზს
 დქუფსეჩჰაუნ გიქორ, აქოამეუარაგგე დაქოვნ, აფშიმა
 დსეხადარჰიაგგე ხაზ დშონ.

ადგრვაჩონგ აშეუ აბჰათენგ ეიფშო დგვლან აბათივგ
 არტიომ იდიქმან აფხაა...

IX.

გიქორ იუალგზ უბრი აკუნ, ადიქმან აში დგლაგვლანგ
 ილიას-ვიასქუო რქოვ აბამათიაქუა რჩხბუნგ აახუავცია
 რვნაფხაალარა.

— იუუაზი, უარა, უსასა ეიხაშინგ ზქოუმთოა? აახუავ-
 ცია უაარგებხ სემშიეი, აგმგ!

აპრიკაშნიკცია აყერ-ყერჰია რქაატეი ფწიო გიქორ
 იხეჩონ.

იიურგზი! გიქორ იდგრწეიტ აახუავცია რგვნაგალარა,
 იარგგე დგფხამშეკუა, ილიას-ვიასქუოზ აუაა რქალთ და-
 ლაჰინგ იკნე მჩგლა ადიქმან ივნეიფხალონ.

აფხენ, ითაკარხა აშოოურაქოვგა ანგყო, აშოოურეი
 ააფსარეი უაჰა ილამქუა, იფსგ ილქუკუნგ იშაპ დზე-
 ქუმგლო დანდგრკარალაქა, ილაცია ნთაა დგშოვგლახ
 დცოონ.

გიქორ ილა შოუნთაილაქა, ივგზცია, იქულაცია ხე-
 მარშოაქუ ათათენ-ხხე იფენწა ითარფსონ. გიქორ აწგქა-
 წგქაჰია დეიოსო დვაწყაონ.

არი, აშოოურა იარსაზ ახუჰახუოცია ჩჩარხუს ირგ-
 მან; აბათირთა ადიქმან აქოვ აყერ-ყერჰია ეიბარჩხო
 ეილალონ, არტიომ დიქუცყაონ...

— აცია უეითაქვხმა, აა? იუარჰიაზ ზაკუზი, აახუავ-
 ცია უაარგებხალარ აკუმზი?

— შიაიი არახხ, შიხაწკე, შიაიი! ჰია დააყუნდ-ყუნ-
 დუნ გიქორ.

ადიქმან აქოვ ვაფხა აყერ-ყერჰია იჩჩარა ილაგონ.

AB 302



ზნე, აბას კვებთუა დგშვგვლან, გიქორ იქვთანტიი ან-
ხაცია ვეჯა ილაფშო იწაშიეიტ, ეგიდგრენ დგვნე დნა-
რგშთილან, რგბუდა დნახგენჰალტ.

— ჰაი ჯუშთ, დგსზემდგრტ უბო! ჰაი კვააითენ
რუადიკ, ივგზა დიაზწააიტ:

— ბაღდო, უარა დუდგრზარ?

— ილაქუა რგლა დეილგსკააუეიტ დგზუსთოუ.—იპაეიტ
ანხავე.

აწაბგრგაზე გიქორ დაარა იჩუეითეიკზაარგენ: იგხეიტ,
დკანძეიტ, იუბახახაზ იაკუმკუა დგჯან. დაჩააშიწაიტქუაკ-
გგე იშეენ, უბრი აყნეტე იდგრრაგგე უს ეგგემარი-
მგზტ.

— აუავ-ფშორა ააუხუახაა! უფშოში, დშუეილაჰაოუ!
დაგახაწარფესხახაა უბო!—იპაეიტ დაეიგურღანგ ან-
ხავე.

— ეჰ, ეგგაუჰაარგგე ჰამბო დჰაიღახეიტ, ჯგმ, იუ-
ბომა იყა დშუეუავიტე! ჰარა ჰახშორა იშუქარანჯციოუ
ინციეწაფსროუბ.

გიქორ აზწაარაქუა რგლა იკვიტ:

— სან დგშუფაყოუშე ახუქქუა? საბ დზემიაზი? ჰაეი
ხამამაშე? ჰქეტან აძეგრ დგფსგმა?

— ზეგე ხარ რგმამ, ეიბგოუბ, უარგგე იუზწააუეიტ
ჰაი იარჰეიტ ანხაცია,—ამალა ლუკა იქუნ დგფსგუშეიტ,
პუქტურიია რთაკუაეიგგე, უზახუ ლგმანგ დციეიტ, ეგგერთ
ზეგგე ხარ ჰამამკუა ჰაყოუბ ანცია იშჩალა.

— საბ ზნემზარ-ზნე დზემიაზი?

— იარგგე დაარადა ითახგუშოუბ, ახა იუმდგრუეი,
უავგზაწიეკ იოუბ, ში-უსკ იხუდა იქუუბ.

— ეგგსზაარგმთიძეიშე?

— ასსირ უჰაოიტეი, დარა ირგმავუშოუზეი უარა
იუზაართირატე? ზეიფშო აამთოუ უმბოი... სენტია იზა-

ყარაზაილაკგაგა აჩაპრა ზეამლიტ. უაბ რეცა, იხე
დევიდომ, აუს ილეიტ, იხე აჯკა გქუიხუეიტ, ახე
ზაილხუემ. არა აქალაქე აქუე აკერ უაზგუაყხუემა?
უსოჲმა უარა ყურგშქუაქ ეიდგუჲშიალანგ უაბ ნაყ უი-
ხრააროჲუეი. აბარ უაყიგ აჲენთქარრა შიახტი აავჲია
დგრკვიტ, იარა იფსადა ევიმამ.

— სეშთახეყა ზეგაგ ეიბგოჲმა?

— ხარ რემამ, ახა იაბაყოჲ შიგულგერთა შიევი ზაწიგ
იბლაღან, იფსიტ.

— იფსემა?

— ააი, უან დგუთკაავახა დგუთაწიგუაზ!

აკიაჲიარა იანაღგა, ანხაცია რუადიგ იყუა ასალამ
შიეჲუ აათიგან, გიქორ იითეიტ.

— ნას ჰნაბე იანუწო აკერ უმოჲმა? ჰარა შთა უაბა-
რემ—იახაწიყაჲა ჰგეენგ ჰკოიტ, უანი უაჲიშციეი ირზუ-
თიუა აკერ უმაზარ, უაჲინატი იჲათ.

— ისთირგზეი? სარა მაკამანა უაღაჲახუ ჰია ეგასოჲ-
დომეი. ახა...

— ახა ზაკუი?

— იზაკუჲ უი აუბ, სარა სხათა სშიეკცარ სთახეჲუ...
სგუ კვლიტ...

— დეილაგამა შშიან! უარა აქალაქე აწკეს აქეთა
ეიღაჲუშომი? უა იუზენხაზეი? ხშოგკე წანგ უუაჲახ ჯაჲ-
შონ. აჲ იეიფშო უყოჲ, მათიაჲეგცკგაგ უშიეწიზაბ,
უნაბე ცქაოჲ, უშიაბე ცქაოჲ; ჰარა უარა ჰქუჲგულოჲან,
იზდგრუადა ჰარა ჰაჲკუნციავაგ უარა უეიფშო თგჲქუაქ
ჰზგრზუფშოაჲაზარ ჰია, უს აქუმეჲა უარა,—ჰაი ჯუშო,
—ას ზუჲიახეი, აჲკუნ; „აჲე ახაგშორა იქულოიტ“
ზზგრჲიო უარა უეიფშო იყოჲ იაკუზაბ. აბასალა დდგრფ-
ხაშონ. ანხაცია გიქორ მაჲკგაგ იზგუაიიტ, იაბეეიტ, უმშო
ბზიახეეიტ ჰია ნაიაჲანგ იკეიტ.

გიქორ, აღიქამანახა დშოახეგნძიგზ ეიფშოწიყა, აღი-
ხთა ირზნეაკნგ ასალამ შიეჲუ აფხაარა დლაგაჲეიტ.



XI.

— „სეხაარა, სეკუნ გიქორ!

აქალაქა ქართ.

პარა ზეგაგე პაგუქუა ბზიოუბ, პატესქუა თოუბ, ზაშია უარგაგე უმბახუ პაპაშოა. უაბი, უანი, ზანიი, მოსეი, მგ-კაგჩი, ვალოი ზეგაგე უბაწკ-უფსაწკე პია ასალამ უზენართიუეიტ. სგულგრთა, სეკუნ გიქორ! უარა იუაპახა-ზარ აკუხაბ აფსთაზაარა ციგაა პაზთაგელოუ, აშინახტი პია იპადგვლტ, ახა აფარა ახადაგო პია ეგაპამამ, უანი ზანიი იბტრკ ეგარგემ, პარა ზეგაგეგე აგუაყრადუ პთაგელოუბ...

სეკუნ, გიქორ, იზდგრუადა ჯარა ფარა ფეტე უმანგ უყაზარ, მაკე აყარა პააითი, აკერ უეიფშოხანგ უყალო-ზარ, ჯარა შიწატოეკგაგე პხაგედა სილამ შიყუკგაგე პააითი უფსთაზარა ზეიფშოროუ ანწანგ. იუდგრუაზააიტ პარა პაეიზაწოგაგე შოფესგზ; უანი ზანიი იბტნოუბ იშონგეუო“!

არი აშიყუ გიქორ დაარა ციგაა დარხუეიტ, აეი-ციგფხადა იგუ კვლნაბლააუნ.

„უანი ზანიი იბტნე ინგეუოიტ... პარა ზეგაგეგე აგუაყრადუ პთაგელოუბ!“

— უარა აკუნ უარგფხაალა სემპიეი, ახუპავცია! იუხაზეი უეილაგამა? უარა არნგ. უგუი უხშოგვი ანთ აქეთა უა ირკუწამა? პია იქუყააიტ აღიქმან იწაგვლაზ.

— შიდაი არახა, შიხაწკე, შიდაი! პია აქოტორა დაქოუნ გიქორ, აბათივგ იღიქმან აფხაა.

XII.

აძენრა ააიტ. აქალაქა ასე იხნავეიტ. აფშოა ავი-ვი-პია ამბერბაქუა ირთაგეფუა, ანაპე ზგზ აღარცია რხუქ-ქუა, ატრგში იასუა იავუწინაპიპიონ.

აფშოა გიქორგაგე დაფშოააიტ.

ბლუზა წალა ზაწიეკ იშიწანგ აღიქმან აფხაა დგვ-ლანგ, დრკპახუბა აქოტორა დაქოუნ გიქორ:



— შიაიი არახე, შიხაწყე, შიაიი!

აფშა უავ ილა იამბო, ბებუთწას გიქორ ივარგლალან, ანასეფდა აშოვდ იზნარწყესიტ.

გიქორ, იარა უსგავ იმი ილძაანვ დეკან, არი აშოვდ ზენძაკ იმი ააილნარკუკუან დეშთანაკვიტ.

XIII.

აჩემაზავ გიქორ, ათუჯარ იმაწურთაქვავ დეშთან. არტიომ იან ათაკუაევი, მეშუკალა უაეფე-უაეფე დნვკნა-ლანვ ლგუ დრკვპანაშო დიაზწააუან.

— აკვრ უთახეზარ, სემშო?

— აძე...

ათაკუაევი აძე ილთონ, აჩემაზავ ინაქქუა ქუაც-ქუაცო აწიცა დამწასნვ, დაზვუჰინვ აძე ლბააიდონ; ახა აძმა დეითაკეხუან...

— სვკნუწყა ბელუეიტ... აძე ყადეჯ ზაყა იბაათსუხი! ეხ, ჰქეთა აძეხე ხეშეიშეი აუნვტი იზმაზაალაკე აწივკაკ აზნა აძე... ააი შგრი სვკნვ სეკანდახ, სან ლქვო...

აბათივკ არტიომ აუმა დაქუშეიეიტ. ანახე იჰეიეიტ, არახე იჰეიეიტ, ახა უავ დიმბეიეიტ ჰამბო დაარატეე ადგრა იზთაშა... აწეხუტეანვ, აჩემაზავ, აქალაქეტი ბოლნიცაკვ დეშთეიწარ აკუხეიეიტ.

აბოლნიცაკვ ვიცრეხუხუა აჩემაზეცია შთან, იქაუა, იღეუა, რემი რეღძაანვ, აძიი-აძიი რეკვარგლა ეიკვადეშუან. გიქორგავ აბართ რკვ დეშთარწეიეიტ.

ჰამბო იქკუნ აბრა დიფშააიეიტ.

— დად, სეხაარა, სეკკუნ, იუხეხეი! ჰია დააქუფსეჩ-ჰაიეიტ ჰამბო.

ამცა შოლორა ზმაზ გიქორ იაბ დიზელკააუამვტ.

— უაბ სოლბ, დად, სეკკუნ, სუზემდგრი?

ახა აჩემაზავ, უსგავ დიზემდრიეიტ. გიქორ დპატო დყააუან:

ათეურაზე თაკუფბეჭეუე არ. არძშეა.

ატეურედაქტორი ზ. კაკალია.

თაკუფბეჭეუე აკორეგტორი ზ. ჰაპასძეა-შაა

აკუფბეჩარაზე ირუთოლუბ 28/XII 1938 შო. აკუფბეა აარზარაზე ანაპე
აწაველუბ 15/I 1939 შო. აკა. ატ. 60x94, 1¹/₂ კაღე. ბოა. უ. კაღე.
ბლა. აენე 33600 დურ. აზაკაზ № 7362. ატირავეთ 2000. აფლიტ № 25.

აფბეინთშეფუთეურთა ატიპოგრაფია, აგუა, აულ. ლენინ
იბად ზზეუ, № 6.

տեղ 40 յձ.

39 201
ՅԵՐԱՅԵՐԵՎ
ՀՈՇՀԱՐՄՈՅՅՅ

Հ 306/31

Օվանես Գումանյան

Г И К О Р